

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ. 410.026.01.2019

Pan Władysław Ortyl
Marszałek Województwa Podkarpackiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Podkarpackiego w Rzeszowie
ul. Cieplińskiego 4
35-010 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/051 Utworzenie i funkcjonowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego ul. Cieplickiego 4, 35-010 Rzeszów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Ortyl, Marszałek Województwa Podkarpackiego od 28 listopada 2014 r. ¹
Zakres przedmiotowy kontroli	- Działania związane z przekazaniem Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie, od dnia 1 stycznia 2018 r., reprezentacji Skarbu Państwa oraz wykonywania praw właścicielskich Skarbu Państwa w stosunku do wód oraz nieruchomości. - Działania związane z przekazaniem Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie wykazów składników mienia, wykazów dokumentacji oraz dokumentacji niezbędnej do realizacji zadań w obszarze gospodarki wodnej. - Działania związane z przekazaniem Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie pracowników wykonujących do dnia 1 stycznia 2018 r. zadania marszałka województwa w obszarze gospodarki wodnej.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 24 sierpnia 2017 r. do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów powstałych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	Agnieszka Suwała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/187/2019 z 14 listopada 2019 r. (akta kontroli str. 1 - 5)

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty i skrótowce oznaczają:

- PGW WP lub Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- NIK – Najwyższa Izba Kontroli;
- UMWP – Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,
- Marszałek – Marszałek Województwa Podkarpackiego,
- Sejmik – Sejmik Województwa Podkarpackiego,
- Zarząd – Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie,
- Departament Rolnictwa – Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie,
- Pełnomocnik ds. organizacji WP – Pełnomocnik do spraw organizacji Wód Polskich,
- PUW – Podkarpacki Urząd Wojewódzki,
- SP – Skarb Państwa,
- ustawa – Prawo wodne z 2001 r. - ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121, ze zm.),

¹ Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr I/3/14 z 28 listopada 2014 r. i Nr I/3/18 z 19 listopada 2018 r.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

- ustawa – Prawo wodne z 2017 r. - ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268, ze zm.),
- PZMiUW – Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie
- ZZ – Zarząd zlewni,
- NW – Nadzór wodny,
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
- DWR – dodatkowe wynagrodzenie roczne,
- ufp - ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.),
- ustawa o gospodarce nieruchomościami – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204, ze zm.).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Urzędzie Marszałkowskim większość wymaganych wykazów dotyczących składników mienia oraz dotyczących ich decyzji, umów dzierżawy, najmu, użyczenia lub użytkowania, deklaracji podatkowych na podatek od nieruchomości, odszkodowań wynikających z przepisów ustawy Prawo wodne z 2001 r., zobowiązań wynikających z zawartych umów lub porozumień oraz zadań inwestycyjnych i eksploatacyjnych sporządzono rzetelnie. Wyjątkiem od powyższego był wykaz nr 8 *Wykaz nieruchomości gruntowych*, który był sporządzony nierzetelnie. W wykazie tym nie zostały ujęte wszystkie działki, na których usadowiono środki trwale przekazane Wodom Polskim oraz ujęto w nim działki stanowiące własność prywatną, częściowo lub w całości zajęte przez śródlądowe wody płynące, nieprzejęte przez Skarb Państwa. Wykazy te, sporządzone w końcu 2017 r. przez pracowników PZMiUW w Rzeszowie oraz, w jednym przypadku przez podmiot zewnętrzny, nie zostały przez Marszałka zweryfikowane. Brak weryfikacji przez służby podległe Marszałkowi był przyczyną nierzetelnego sporządzenia Wykazu nr 8.

Marszałek wraz z wykazami (oprócz Wykazu nr 8) przekazał także dokumentację z nimi związaną, podpisując protokoły zdawczo-odbiorcze, jednak nie sporządził spisów tej dokumentacji.

Marszałek sporządził wykaz pracowników realizujących zadania marszałków województw określone przepisami art. 573 ustawy – Prawo wodne z 2027 r. zawierający siedem osób, przesłał go do Ministra Ochrony Środowiska oraz poinformował te osoby o fakcie ujęcia ich w ww. wykazie.

Ponadto, Marszałek przekazał PGW WP wykazy spraw wszczętych i niezakończonych do dnia 1 stycznia 2018 r. (wraz z dokumentami i ich spisem), dotyczące wydawania pozwoleń wodnoprawnych, w tym część bezpośrednio dyrektorom zarządów zlewni oraz ewidencję, o której mowa w art. 70 ust. 3 ustawy - Prawo wodne z 2001 r., w wersji papierowej oraz elektronicznej, tj. poprzez przekazanie systemu informatycznego GeoMelio.

Marszałek nie przekazał PGW WP wykazów z dokumentami dotyczącymi koncesji i zezwoleń udzielonych Marszałkowi lub PZMiUW w Rzeszowie oraz toczących się postępowań sądowych i administracyjnych.

PGW WP nie wyraziło zgody na przejęcie od Marszałka części obiektów niebędących urządzeniami wodnymi, tj. budowli zapewniających komunikację pomiędzy zmeliorowanymi terenami wodnymi, ponieważ zgodnie z poleceniem Prezesa Wód Polskich nie podlegają przekazaniu prawa właścicielskie do tych obiektów. Przekazanie pozostałych składników mienia wraz z dokumentacją niezbędną do realizacji zadań PGW WP zostało potwierdzone protokołami zdawczo-odbiorczymi.

Proces wygaszania trwałego zarządu Marszałka w stosunku do składników mienia w postaci wód, gruntów pokrytych wodami oraz pozostałych nieruchomości, o których mowa w art. 531 ust. 1 ustawy – Prawo wodne z 2017 r., Marszałek rozpoczął dopiero w październiku 2018 r. W ocenie NIK winien to zrobić niezwłocznie po 1 stycznia 2018 r. z uwagi na zapewnienie ciągłości działań w zakresie gospodarki wodnej na terenie województwa podkarpackiego. Proces wygaszania trwałego zarządu, mimo, iż rozpoczęty został z opóźnieniem, to prowadzony był konsekwentnie, w sposób planowy i metodyczny.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Na pozytywną ocenę zasługuje fakt wypłacenia przez Marszałka byłym pracownikom PZMiUW w Rzeszowie, którzy z mocy prawa stali się pracownikami PGW WP lub PUW dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2017 r. w dniu 29 marca 2018 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Działania marszałka województwa dotyczące zapewnienia prawidłowego utworzenia i funkcjonowania PGW Wody Polskie

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 528 ust. 3-5 ustawy Prawo wodne z 2017 r. Marszałek Województwa Podkarpackiego zobowiązany był do przekazania PGW Wody Polskie, na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych, reprezentacji Skarbu Państwa oraz wykonywania praw właścicielskich Skarbu Państwa w stosunku do stanowiących własność Skarbu Państwa:

1) wód, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy Prawo wodne z 2001 r., lub ich części oraz gruntów pokrytych tymi wodami, z wyłączeniem gruntów pokrytych wodami, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne z 2001 r.;

2) nieruchomości gruntowych położonych w międzywalu, nieruchomości pod wałami przeciwpowodziowymi oraz wałów przeciwpowodziowych wraz z urządzeniami wodnymi związanymi z nimi funkcjonalnie, przyległych do wód, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo wodne z 2001 r., a także położonych na tych nieruchomościach budynków oraz innych urządzeń, w tym urządzeń wodnych.

Protokoły zdawczo-odbiorcze, o których mowa w art. 528 ust. 3, winny obejmować wykazy składników mienia, o których mowa wyżej, wraz z dokumentacją.

Pełnomocnik ds. organizacji WP, pismem z dnia 8 września 2017 r.⁵, zwrócił się do Marszałka o pilne podjęcie prac umożliwiających realizację zadań ustalonych przepisami ustawy Prawo wodne z 2017 r. Załącznikami do ww. pisma były projekty wykazów dotyczące przekazywanego mienia i dokumentacji z nimi związanej, które obejmowały następujące tabele:

- nr 1 – Wykaz decyzji o: wyłączeniu, linii brzegu, trwałym zarządzie, przejściu lub wykreśleniu z zasobów, wyłączeniu z produkcji rolnej i leśnej, zobowiązaniu podatkowy i inne (dalej: wykaz nr 1),
- nr 2 – Wykaz obowiązujących umów (użytkowanie, dzierżawa, najem, użyczenie, promesa, porozumienie, inne – art. 20 P.w. lub 43 ugn) – (dalej: wykaz nr 2),
- nr 3 – Wykaz deklaracji podatkowych od gruntów SP w trwałym zarządzie Marszałka/WZMiUW na zadania realizowane z ustawy P.W. za 2017 r. w poszczególnych gminach (dalej: wykaz nr 3),
- nr 4 – Wykaz niezapłaconych odszkodowań z tytułu: trwałego zajęcia gruntu, podtopień, zalania i inne (dalej: wykaz nr 4),
- nr 5 – Wykaz zobowiązań finansowych Marszałka na rok 2018 i lata kolejne wynikających z zawartych umów, porozumień i innych np. decyzji

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Pismo Nr PWP/1/2017.

administracyjnych w związku z funkcjonowaniem budowli, dotyczących zadań inwestycyjnych i prac projektowych realizowanych przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie wraz z załącznikami, (wykazem tym przekazano dokumentację, o której mowa w art. 536 ust. 1 ustawy Prawo wodne z 2017 r.)

- nr 8 – *Wykaz nieruchomości gruntowych* (dalej: wykaz nr 8),
- nr 10 – *Wykaz przekazywanych urządzeń wodnych (budowli piętrzących z możliwością sterowania przepływem) wraz z dokumentacją* (dalej: wykaz nr 10),
- nr 11 – *Wykaz przekazywanych pozostałych urządzeń wodnych (np. budowli regulacyjnych) wraz z dokumentacją* (dalej: wykaz nr 11).

Pismem z dnia 21 września 2017 r.⁶, Marszałek polecił dyrektorowi PZMiUW w Rzeszowie przygotowanie wykazów określonych w załączniku do pisma Pełnomocnika ds. organizacji WP.

Wszystkie wykazy zostały sporządzone w IV kwartale 2017 r., przy czym wykazy nr 1, 2, 3, 4, 5, 10 i 11 sporządzili pracownicy PZMiUW w Rzeszowie, natomiast wykaz nr 8, został sporządzony przez podmiot zewnętrzny wyłoniony w wyniku postępowania ofertowego. Przedmiotem umowy⁷ zawartej z tym podmiotem było opracowanie wykazu nieruchomości gruntowych wraz z weryfikacją przebiegu wód i urządzeń melioracji podstawowych.

Marszałek wyjaśnił, że tabele nr 1, 2, 3, 4, 5, 10 i 11 sporządzone zostały przez pracowników PZMiUW w Rzeszowie, ponieważ to w tej jednostce znajdowały się wszystkie materiały i informacje niezbędne do ich sporządzenia, jak również przygotowani merytorycznie pracownicy. Odnośnie tabeli nr 8 wyjaśnił, że *wobec braku zasobu nieruchomości prowadzonego wg oznaczeń w ewidencji gruntów i budynków, a jedynie wg kilometraża – administrowanych przez Marszałka Województwa Podkarpackiego/PZMiUW w Rzeszowie rzek i urządzeń*, opracowanie wykazu nr 8 zlecono podmiotowi zewnętrznemu. Zamówienie obejmowało sporządzenie wykazu nieruchomości gruntów pokrytych wodami płynącymi oraz urządzeniami melioracji wodnych podstawowych, tj. wałami przeciwpowodziowymi, zbiornikami, przepompowniami, kanałami stanowiącymi własność SP we władaniu Marszałka oraz weryfikację przebiegu wód i urządzeń z wykorzystaniem ortofotomapy, przekazanych przez PZMiUW w Rzeszowie wykazów działek oraz baz danych w systemie EWMAPA i EWOPIS w celu uzupełnienia wszystkich kolumn i wierszy w tabeli nr 8. Opracowany wykaz będący przedmiotem umowy przekazano do PZMiUW w Rzeszowie 15 grudnia 2017 r.

(akta kontroli str. 5 - 13, 20 – 23, 26)

Dokumentację związaną ze sporządzonymi wykazami kompletował w IV kwartale 2017 r. PZMiUW w Rzeszowie.

Marszałek wyjaśnił, że Departament Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego *fizycznie nie posiadał dokumentów niezbędnych do sporządzenia wykazów*.

(akta kontroli str. 20, 22)

Kompletność wykazów nie była weryfikowana przez pracowników UMWP.

⁶ Nr RG.V.0222.2.2017.KO.

⁷ Umowa zn 180.IN.2017 z dnia 20 października 2017 r. zawarta pomiędzy PZMiUW w Rzeszowie a Firmą Geodezyjno-Projektową DRIMGEO Jacek Bryl.

Marszałek Województwa poinformował, że za weryfikację kompletności wykazów (tabele: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10 i 11) odpowiadał następca prawny PZMiUW w Rzeszowie – PGW Wody Polskie RZGW w Rzeszowie, RZGW w Krakowie i RZGW w Lublinie. Przykładowo, w związku z licznymi niezgodnościami stwierdzonymi przez RZGW w Krakowie w wykazach do tabel nr 1 i 8, protokoły zostały podpisane dopiero 28.03.2019 r. po kilkukrotnych poprawkach naniesionych przez pracowników PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji, którzy poprawki uzgadniali z pracownikami Wód Polskich – byłymi pracownikami PZMiUW.

(akta kontroli str. 20, 22)

Przed protokolarnym przekazaniem wykazów oraz dokumentacji do PGW WP RZGW w Rzeszowie, Krakowie i Lublinie, Marszałek nie podejmował działań mających na celu uzgodnienie z PGW WP ich treści i kompletności dokumentacji. Marszałek wyjaśnił, że przed przedłożeniem PGW Wody Polskie pierwszych protokołów zdawczo-odbiorczych ze względu na ograniczenia czasowe, brak było możliwości podjęcia działań mających na celu uzgodnienia z przedstawicielami poszczególnych RZGW treści wykazów i kompletności dokumentów. Wyjaśnił, również, że zostały one przygotowane przez pracowników merytorycznych, zgodnie z wytycznymi KZGW. Przygotowanie ich przed zakończeniem działalności wojewódzkich zarządów melioracji i urzędów wodnych miało być gwarancją przekazania wszystkich spraw do PGW Wody Polskie – weryfikowanie ich mogło się rozpocząć dopiero po 1 stycznia 2018 r. W przypadku przekazywania wykazów i dokumentów z PZMiUW w Rzeszowie do RZGW w Lublinie i Krakowie było to uzasadnione, natomiast w przypadku RZGW w Rzeszowie poszczególne sprawy były przejmowane najczęściej przez tych samych pracowników, którzy przygotowywali wykazy. Weryfikacja i nanoszenie stosownych poprawek do protokołów następowała po otrzymaniu ich przez PGW WP.

(akta kontroli str. 20, 23)

Marszałek, zobowiązany był przekazać wykazy wraz z dokumentami do działających od 1 stycznia 2018 r. na terenie województwa podkarpackiego RZGW PGW WP w Rzeszowie, Krakowie i Lublinie.

Marszałek, pismem z dnia 21 lutego 2018 r.⁸, przesłał do RZGW w Lublinie:

- Protokół zdawczo-odbiorczy sporządzony dnia 3 stycznia 2018 r. w Rzeszowie wraz z wykazem nr 2, obejmującym jedną umowę użytkowania gruntów pokrytych wodami płynącymi oraz dokumentację dotyczącą tej umowy,
- Protokół zdawczo-odbiorczy sporządzony dnia 3 stycznia 2018 r. w Rzeszowie wraz z wykazem nr 8 zawierającym cztery pozycje – nieruchomości leżące na terenie powiatu lubaczowskiego i mapą poglądową obrazującą obszar, na którym zlokalizowane jest mienie podlegające przekazaniu.

Oba protokoły zostały podpisane ze strony przekazującego przez Marszałka WP Władysława Ortyla i paraflowane przez Dyrektora Departamentu Rolnictwa Zofię Kochan. Ze strony przyjmującego protokoły podpisała dyrektor RZGW w Lublinie Agnieszka Szymula. Protokoły nie zawierają żadnych dat ich podpisania i paraflowania.

Do kontroli nie przedłożono dokumentacji świadczącej o tym, iż RZGW w Lublinie składałoby uwagi/zażalenia, co do kompletności i prawidłowości przekazanych mu wykazów i dokumentów.

(akta kontroli str. 37 - 59)

⁸ Nr RG.V.0222.4.2018.KO.

Marszałek, pismem z dnia 15 lutego 2018 r.⁹ przesłał do RZGW w Krakowie protokoły zdawczo-odbiorcze wraz z wykazami: nr 1, 2, 5, 8, 10 (protokół z tabelą nr 10 został przekazany mylnie¹⁰), 11 oraz uzupełnienie do tabeli nr 11 *Wykaz wartości poszczególnych środków trwałych dla urządzeń wodnych wykazanych w tabeli Nr 11*.

Dokumentację związaną z ww. wykazami Marszałek przekazał do RZGW w Krakowie:

- nr 1 - kopie decyzji dot. ustalenia linii brzegu, trwałych zarządów, przejścia lub wykreślenia z zasobu działek pod powierzchniovymi wodami płynącymi – pismem z dnia 20 kwietnia 2018 r.¹¹,
- nr 2 – umowy użytkowania – pismem z dnia 7 marca 2018 r.¹²,
- nr 5 – dokumentacja zadania *Przebudowa wałów rzeki Nowy Brzeń, lewy w km rzeki 8+000-10+950, prawy w km 7+181-11+778, gm. Czermin, Wadowice Górne, pow. mielecki* – umowa nr 81/IM/2017 z 19 października 2017 r. – pismem z dnia 27 kwietnia 2018 r.¹³,
- nr 11 – dokumentacja dotycząca pozostałych urządzeń wodnych w Zlewni Wisły – pismem z dnia 29 marzec 2018 r.¹⁴
- nr 13 – wykaz i dokumenty PTL – przekazanie środków trwałych – pismem z dnia 3 grudnia 2018 r.¹⁵.

Ostateczne przekazanie obustronnie podpisanych protokołów zdawczo-odbiorczych dotyczących uzgodnionych wykazów i dokumentacji z nimi związanej pomiędzy Marszałkiem WP i RZGW PGW WP w Krakowie nastąpiło:

- 28 marca 2019 r. - wykazy nr 1 i 8¹⁶,
- 30 marca 2018 r. – wykaz nr 2¹⁷,
- 16 listopada 2018 r. – wykaz nr 5¹⁸,
- 23 stycznia 2019 r. – wykazy nr 11 i 13¹⁹.

Dyrektor RZGW w Krakowie nie zgłaszał uwag, co do kompletności i prawidłowości przekazanego wykazu nr 2 i związanej z nim dokumentacji, natomiast składał uwagi, co do treści pozostałych wykazów. W efekcie prowadzonej korespondencji i ustaleń pomiędzy PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji a RZGW w Krakowie podpisano ostateczne wersje protokołów zdawczo-odbiorczych.

(akta kontroli str. 37 - 47, 60 - 224)

Marszałek przekazał do RZGW w Rzeszowie protokoły zdawczo-odbiorcze potwierdzające przekazanie dokumentacji wraz z wykazami: nr 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11 w połowie lutego 2018 r. bez pisma przewodniego.

Marszałek wyjaśnił, że protokoły zdawczo-odbiorcze wraz z wykazami zostały przekazane bez pisma przewodniego, przygotowany materiał wymagał wyjaśnień, uzgodnienia były prowadzone po 1 stycznia 2018 r. już z RZGW w Rzeszowie.

⁹ Pismo Marszałka Nr RG.V.0222.4.2018.MM.

¹⁰ Pismo PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji Nr EM.511.1.1.2018 z 19 września 2018 r. (pkt 4).

¹¹ Pismo PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji Nr IN.511.1.2018.

¹² Pismo PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji Nr EM.511.3.1.2018.

¹³ Pismo PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji Nr IM.032.15.2018.

¹⁴ Pismo PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji Nr EM.511.1.1.2018.

¹⁵ Pismo Nr FK.323.28.2018. Pierwotnie tabela ta przekazana została przez Marszałka, jako uzupełnienie tabeli Nr 11 *Wykaz wartości poszczególnych środków trwałych dla urządzeń wodnych wykazanych w tabeli Nr 11*

¹⁶ Pismo z RZGW w Krakowie Nr KR.RUM.070.96.2018.la.

¹⁷ Pismo z RZGW w Krakowie Nr KR.RUM.070.85.2018 – protokół zdawczo-odbiorczy sporządzony 3 stycznia 2018 r.

¹⁸ Pismo z RZGW w Krakowie Nr KR.RPI.542.176.2018.

¹⁹ Pismo z RZGW w Krakowie Nr KR.RPU.070.4.2019.JL.

Dokumentacja związana z przekazywanymi wykazami nie została przekazana fizycznie. W wykazach stanowiących załączniki do protokołów zdawczo-odbiorczych określono miejsce jej przechowywania na dzień sporządzenia tego protokołu, tj. adresy siedzib jednostek organizacyjnych PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji, w Rzeszowie, Sanoku, Dębicy, Jarosławiu, Lubaczowie, Stalowej Woli, Tarnobrzegu, Leżajsku, Mielcu, Łańcucie, Ropczycach, Jasle, Krośnie, Biłgoraju, Brzozowie i Przeworsku²⁰.

Ostateczne przekazanie obustronnie podpisanych protokołów zdawczo-odbiorczych dotyczących uzgodnionych wykazów i dokumentacji z nimi związanej pomiędzy Marszałkiem WP i RZGW PGW WP w Rzeszowie nastąpiło:

- 19 kwietnia 2018 r. - wykazy nr 1, 2, 3, 4 i 8²¹,
- 21 grudnia 2018 r. – wykazy nr 5, 10 i 11.

Dyrektor RZGW w Rzeszowie nie zgłaszał zastrzeżeń do treści wykazów nr 1, 2, 3, 4, 5 i 8 i związanej z nimi dokumentacji.

Mimo nie zgłoszenia uwag, co do treści wykazu nr 5 i przekazania przez RZGW w Rzeszowie obustronnie podpisanego protokołu zdawczo-odbiorczego, pismem z dnia 19 kwietnia 2018 r., dokonano zmian w treści wykazu nr 5 dotyczących korekty kwot wartości zawartych w kolumnach nr 7, 8, 9 i 10 (dot. zadań *Trześniówka V rozbudowa lewego wału rzeki Trześniówki (...)* – poz. 3 wykazu i *Zabezpieczenie przed powodzią obszarów położonych w km rzeki Wisłoki (...)* – poz. 12 wykazu. Zgodnie z wyjaśnieniami Marszałka, *podpisano protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 21.12.2018 r. wraz z uaktualnioną tabelą*. Dokonane zmiany skutkowały zmniejszeniem sum ogółem w tabeli o kwoty: 4.919,99 zł w kolumnach *Wartość zawartych umów brutto* i *Zobowiązanie na 2018 r. brutto* wynikające z umów i decyzji ogółem, 4.920,00 zł w kolumnie *Zobowiązanie na 2018 r. brutto* wynikające z umów i decyzji – środki Budżetu Państwa oraz zwiększeniem o 0,01 zł w kolumnie *Zobowiązanie na 2018 r. brutto* wynikające z umów i decyzji – środki Unii Europejskiej RPO WP.²²

RZGW w Rzeszowie poddał weryfikacji treść wykazów nr 10 i 11, w wyniku, której podpisane zostały protokoły zdawczo-odbiorcze wykazów i dokumentacji, z wyłączeniem urządzeń, na przejęcie, których PGW WP nie wyraziło zgody, w tym:

- ✓ urządzeń wyodrębnionych w ewidencji środków trwałych:
 - kolektorów, tj. budowli związanych funkcjonalnie z rowami stanowiącymi urządzenia melioracji wodnych,
 - rurociągów stanowiących urządzenia melioracji wodnych,
 - śluzy, tj. budowli związanej funkcjonalnie z rowem, stanowiącym urządzenie melioracji wodnych,
 - budowli komunikacyjnych – mostów,
- ✓ urządzeń nie wyodrębnionych w ewidencji środków trwałych, tj.: przepustów, mostów, brodów i kładek.

Pomiędzy RZGW w Rzeszowie a PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji prowadzona była korespondencja dotycząca kwestii przekazania obiektów, niebędących urządzeniami wodnymi, w trakcie której m.in.:

²⁰ Rzeszów ul. Hetmańska 9 i ul. Kwiatkowskiego 2, Sanok ul. Piłsudskiego 10, Dębica ul. Rzeszowska 76 i ul. Piłsudskiego 19, Jarosław ul. Traugutta 6, Lubaczów ul. Słowackiego 13, Stalowa Wola ul. Czarnieckiego 24 i ul. Jagiellońska 17, Tarnobrzeg ul. Sienkiewicza 86, Leżajsk ul. Mickiewicza 79, Mielec ul. Korczaka 4, Łańcut ul. Kolejowa 1 i Kolejowa 2a., Ropczyce ul. Konopnickiej 5, Jasło ul. Stroma 2 i ul. Modrzejewskiego 12, Krosno ul. Żółkiewskiego 10, Biłgoraj ul. Konopnickiej 7, Brzozów ul. Rzeszowska 20, Kolbuszowa ul. Jana Pawła II 8, Przeworsk ul. Słowackiego 30.

²¹ Pismo RZGW w Rzeszowie Nr RZ.RPU.0144.14.2018.AI.

²² W stosunku do kwot pierwotnych w wysokości odpowiednio: 285.867.325,86 zł, 64.620.123,34 zł, 3.018.000,00 zł i 13.342.258,33 zł.

- pismem z 3 października 2018 r.²³ RZGW w Rzeszowie poinformowało, że protokoły zdawczo-odbiorcze do wykazów – tabeli nr 10 i 11 nie mogą zostać podpisane w formie, w której zostały przekazane do RZGW w Rzeszowie, ponieważ zgodnie z poleceniem prezesa PGW Wody Polskie *nie podlegają przekazaniu prawa właścicielskie, do ujętych w wykazach obiektów, które nie są urządzeniami wodnymi*, tj. budowle zapewniające komunikację pomiędzy zmeliorowanymi terenami wodnymi. W związku z tym, poproszono o wydzielenie z ewidencji księgowej tych obiektów,
- PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji w odpowiedzi z 8 października 2018 r.²⁴ na ww. pismo stwierdził, że nie ma możliwości wydzielenia wartości tych budowli. Ponadto stoi na stanowisku, że PGW WP reprezentują SP oraz wykonują prawa właścicielskie SP w stosunku do stanowiącego własność SP mienia - przejęcie uprawnień wraz z obowiązkiem wykonywania praw właścicielskich nastąpiło z mocy prawa, a podpisanie protokołów zdawczo-odbiorczych stanowi jedynie czynność techniczną. Pogląd ten PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji potwierdził również w piśmie z 11 października 2018 r.²⁵.

Temat ten był również podnoszony na spotkaniu przedstawicieli RZGW w Rzeszowie i PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji w dniu 17 września 2018 r. (ustalenia z tego spotkania zostały ujęte w piśmie PZMiUW do RZGW w Rzeszowie z dnia 24 września 2018 r.).

Ponadto, w związku powyższym, Marszałek zwrócił się pismem z dnia 29 czerwca 2018 r.²⁶ do Marka Gróbarczyka – Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z informacją o występującej luce prawnej związanej z zawartą w ustawie Prawo wodne z 2017 r. definicją urządzeń wodnych oraz pismem z dnia 31 października 2018 r.²⁷ do Prezesa PGW WP wskazując na problemy związane z nieprzejęciem przez PGW WP przepustów i z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej nie odpowiedział na skierowane do niego pismo. Prezes PGW WP w odpowiedzi na ww. pismo, stał na stanowisku, iż marszałkowie województw powinni właściwie reprezentować prawa właścicielskie SP m.in. przez przekazywanie tego mienia lub praw właściwym podmiotom, tj. właścicielom gruntów lub spółkom wodnym w przypadku urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, starostom wykonującym reprezentację SP jako zadanie zlecone administracji rządowej lub jednostkom samorządu terytorialnego odpowiedzialnym za utrzymanie ciągów komunikacyjnych (poprzez starostę, zgodnie z regulacją art. 13 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Łączna wartość brutto nieprzejętych przez PGW WP urządzeń, będących środkami trwałymi wyniosła 1.309.181,65 zł (w tym 934.980,91 zł - wartość umorzenia i 374.200,74 zł - wartość netto)²⁸. W związku z powyższym, w UM dokonano wyksięgowania z ksiąg rachunkowych PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji majątku SP w postaci urządzeń melioracji wodnych podstawowych. Wykaz nieprzejętych przez PGW WP środków trwałych ujętych w ewidencji pozabilansowej stanowił załącznik do bilansu PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

²³ Pismo RZGW w Rzeszowie Nr RZ.RPU.0144.14.2018.AJ.

²⁴ Pismo PZMiUW w Rzeszowie Nr FK.323.13.2018.

²⁵ Pismo PZMiUW w Rzeszowie Nr FK.323.13.2018.

²⁶ Pismo Marszałka Nr RG-V.0222.12.2018.MM.

²⁷ Pismo Marszałka Nr RG-V.0222.12.2018.MM.

²⁸ W tym RZGW w Rzeszowie nie przejęło urządzeń o wartości brutto 1.216.690,87 zł, a RZGW w Krakowie o wartości brutto 92.490,78 zł.

Marszałek wyjaśnił, że ustalono z Departamentem Budżetu i Finansów Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie, że PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji wyksięguje z ewidencji bilansowej w/w majątek Skarbu Państwa (...) i ujmie w ewidencji pozabilansowej.

Wyjaśnił również, że dokumentacja dotycząca nieprzekazanych PGW WP urządzeń i budowli jest w posiadaniu PGW WP, Marszałek nie sprawuje nad nią nadzoru, gdyż nie ma, od 1 stycznia 2018 r., legitymacji prawnej. Marszałek nie jest również w posiadaniu informacji, kto wykonuje napraw i remontów tych urządzeń w przypadku ich awarii.

(akta kontroli str. 37 - 47, 245-471, 475-490, 1010-1071)

W związku z nieprzejęciem przez PGW WP ww. środków trwałych, Marszałek winien podjąć działania, celem przekazania ich właściwym organom, tj. przede wszystkim starostom, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który stanowi, iż organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, a organami reprezentującymi jednostki samorządu terytorialnego są ich organy wykonawcze. Działania Marszałka ograniczające się do ujęcia tych środków trwałych w ewidencji pozabilansowej, zdaniem NIK były niewystarczające. Nieprzekazanie nieprzejętych przez PGW WP środków trwałych starostom oznacza, iż to na Marszałku spoczywa obowiązek utrzymywania tych urządzeń, aż do momentu ich skutecznego przekazania.

Zgodnie z art. 529 ust. 1 Prawa wodnego, z dniem wejścia w życie tej ustawy Wody Polskie reprezentują Skarb Państwa oraz wykonują uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do stanowiących własność Skarbu Państwa urządzeń wodnych. Urządzenia wodne zostały zdefiniowane w art. 16 pkt 65 tej ustawy, jako urządzenia lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów. W przepisie tym znalazło się także przykładowe wyliczenie tych urządzeń. Oprócz tego ustawa posługuje się pojęciem „urządzenia melioracji wodnych” (art. 197). Rurociągi i służące wyłącznie do celów rolniczych stacje pomp zostały wprost zaliczone do tych urządzeń - pkt 3 i 4 art. 197 ust. 1. Porównanie zakresów obu przywołanych artykułów prowadzi do wniosku, że nie wszystkie urządzenia melioracji wodnych są urządzeniami wodnymi, a tylko te, które służą celom określonym w pkt 65 art. 16 Prawa wodnego. Jednocześnie trzeba jednak zauważyć, że zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 lit. a przepisy ustawy dotyczące urządzeń wodnych stosuje się odpowiednio do urządzeń melioracji wodnych niezaliczonych do urządzeń wodnych.

W ocenie NIK sposób podejścia do interpretacji art. 529 ustawy Prawo wodne powinien dotyczyć tylko tych urządzeń, które są niezbędne do wykonywania zadań nałożonych na PGW Wody Polskie w ustawie Prawo wodne (np. określonych w art. 258 powołanej ustawy). Jeżeli rurociągi i stacje pomp, nie spełniają tego warunku, a znajdują się na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa powinny być przekazane, co do zasady, starostom reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami (art. 11 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Proces wygaszania trwałego zarządu Marszałka w stosunku do składników mienia w postaci wód, gruntów pokrytych wodami oraz pozostałych nieruchomości, o których mowa w art. 531 ust. 1 ustawy – Prawo wodne z 2017 r. został rozpoczęty wnioskiem z dnia 19 października 2018 r.²⁹, skierowanym do wszystkich starostów

²⁹ Pismo Marszałka Nr RG-V.0222.22.2018.MM

i prezydentów miast na prawach powiatu z terenu województwa podkarpackiego (łącznie 25 adresatów), o potwierdzenie wygaszenia trwałego zarządu na tych nieruchomościach i dokonanie zmian wpisów w ewidencji gruntów i budynków. W odpowiedzi na ww. pisma:

- wydano 17 decyzji wygaszających trwały zarząd, w tym przez Starostę Lubaczowskiego – 10 (dla 40 działek ewidencyjnych), Starostę Przemyskiego – sześć (dla sześciu działek) i Prezydenta Miasta Tarnobrzega – jedną (dla 733 działek),
- ze względu na brak określenia przedmiotu żądania (numer działki, położenie) - pozostawiono bez rozpoznania trzy wnioski (Starostowie: Brzozowski, Jasielski i Strzyżowski),
- zwrócono się o uzupełnienie danych do wniosku (nr działek, powierzchnie, obręby) w 12 przypadkach (Starostowie: Dębicki, Jarosławski, Kolbuszowski, Mielecki, Niżański, Przeworski, Ropczycko-Sędziszowski, Sanocki i Tarnobrzegi oraz Prezydenci Miast Krosna, Przemyśla i Rzeszowa),
- umorzono postępowanie w dwóch przypadkach (Starostowie: Krośnieński i Rzeszowski),
- udzielono odpowiedzi, iż na terenie powiatu brak nieruchomości w trwałym zarządzie Marszałka – jeden przypadek (Starosta Bieszczadzki).

Ponadto, w czterech przypadkach nie udzielono żadnej odpowiedzi (Starostowie: Leski, Leżajski, Łańcucki i Stalowowolski).

Pismem z dnia 29 października 2018 r. Marszałek zwrócił się do wszystkich starostów i prezydentów miast na prawach powiatu z województwa podkarpackiego o przekazanie wykazu działek z operatu ewidencji gruntów i budynków, dla których prawa właścicielskie w imieniu SP wykonywał Marszałek lub PZMiUW w Rzeszowie, celem przeprowadzenia weryfikacji i aktualizacji danych w związku z art. 531 ustawy Prawo wodne z 2017 r. Wykazy te zostały przekazane Marszałkowi przez wszystkich starostów i prezydentów miast, z wyjątkiem Starosty Stalowowolskiego³⁰.

Marszałek, na dzień 17 stycznia 2020 r.:

- poddał analizie dane uzyskane od Starostów Rzeszowskiego, Łańcuckiego i Jasielskiego oraz Prezydenta Miasta Rzeszowa,
- złożył 65 wniosków do Starosty Rzeszowskiego i Prezydenta Miasta Rzeszowa³¹ o wydanie decyzji potwierdzających wygaśnięcie z dniem 1 stycznia 2018 r. trwałego zarządu wód, gruntów pokrytych wodami oraz pozostałych nieruchomości, ustanowionego na rzecz Marszałka obejmujących 507 działek ewidencyjnych³². W związku z ww. wnioskami, Starosta Rzeszowski wydał 32 decyzje dotyczące 182 działek³³,
- na podstawie wydanych przez Starostę Rzeszowskiego decyzji, złożył 25 wniosków do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Rzeszowie dotyczących 124 działek, o dokonanie zmian wpisów w ewidencji gruntów i budynków³⁴,
- w przypadku 25 działek zakończył postępowanie na dokonaniu zmian wpisów w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostę Rzeszowskiego z uwagi na brak ksiąg wieczystych dla tych działek³⁵,

³⁰ Do dnia 17 stycznia 2019 r.

³¹ W tym 63 do Starosty Rzeszowskiego i 2 do Prezydenta Miasta Rzeszowa.

³² W tym 464 działki w Powiecie Rzeszowskim i 43 na terenie Miasta Rzeszowa.

³³ 21 decyzji wydanych do 3 stycznia 2020 r. (obejmujących 103 działki) i 11 decyzji (obejmujących 79 działek) wydanych w okresie od 4 do 17 stycznia 2020 r. Prezydent Miasta Rzeszowa nie wydał na dzień 17 stycznia 2020 r. ani jednej decyzji.

³⁴ 15 wniosków (obejmujących 72 działki) do 3 stycznia 2020 r. i 10 wniosków (obejmujących 52 działki) w okresie od 4 do 17 stycznia 2020 r.

³⁵ 24 działki do 3 stycznia 2020 r. i jedna w okresie od 4 do 17 stycznia 2020 r.

- w siedmiu przypadkach złożył wnioski o dokonanie wpisów aktualizacyjnych do ksiąg wieczystych (dotyczące 33 działek leżących na terenie Powiatu Rzeszowskiego)³⁶.

Ponadto, na wniosek PGW WP RZGW w Rzeszowie Starostowie: Mielecki, Stalowowski, Rzeszowski oraz Prezydent Miasta Rzeszowa wydali łącznie dziewięć decyzji potwierdzających wygaszenie trwałego zarządu ustanowionego na rzecz Marszałka, obejmujących 188 działek.

Starosta Rzeszowski dokonał wygaszenia trwałego zarządu Marszałka z urzędu, w sytuacji, gdy w księgach wieczystych widniał „czysty” Skarb Państwa, co dotyczyło 262 działek.

Łącznie, proces wygaszania ustanowionego na rzecz Marszałka trwałego zarządu objął 1.474 działki ewidencyjne³⁷.

Marszałek nie składał odwołań do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej od decyzji starosty, gdyż na dzień 3 stycznia 2020 r. żaden starosta nie wydał decyzji odmawiającej wygaszenia trwałego zarządu.

Marszałek wyjaśnił, że analizę otrzymanych danych z ośrodków dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, tj. porównanie zapisów z ewidencji gruntów i budynków z zapisami w księgach wieczystych i ewidencją PGW Wody Polskie, rozpoczęto od Powiatu Rzeszowskiego. Zweryfikowano ponad 900 działek i ustalono, że w ewidencji gruntów i budynków własność Skarbu Państwa w trwałym zarządzie Marszałka/PZMiUW stanowi 836 działek, z czego 464 wymagały uzyskania decyzji Starosty Rzeszowskiego o jego wygaszeniu. Ponadto wyjaśnił, że w przygotowaniu są wnioski do Prezydenta Miasta Rzeszowa.

Wyjaśnił również, że prace związane z procedurą wygaszania trwałego zarządu wykonują dwie osoby w Oddziale Gospodarki Nieruchomościami Departamentu Rolnictwa. Zadanie to zostało przyporządkowane temu Oddziałowi na podstawie Zarządzenia Nr 80/2019 Marszałka z 8 listopada 2019 r. w sprawie zmiany organizacji wewnętrznej oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem. Wcześniej prace przygotowawcze rozpoczął Oddział Gospodarki Wodnej Departamentu Rolnictwa, który na mocy ww. Zarządzenia został rozwiązany. Celem przyspieszenia prac nad przygotowaniem wniosków do ksiąg wieczystych, pełnomocnictwa Marszałka do podejmowania czynności przed sądami powszechnymi i organami administracji publicznej, związanych z wygaszaniem trwałego zarządu ustanowionego na rzecz Marszałka, otrzymali dyrektor i wicedyrektor Departamentu Rolnictwa (z dnia 23 grudnia 2019 r.).

Wyjaśnił także, że informacje o wygaszeniu trwałego zarządu na poszczególnych działkach będą przekazywane do Wód Polskich po zakończeniu tego procesu w poszczególnych powiatach.

(akta kontroli str. 491 – 588, 1047-1069)

Marszałek, w dniu 28 lutego 2018 r. złożył 12 oświadczeń, którymi wyraził zgodę na przeniesienie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie

³⁶ Jeden wniosek (obejmujący sześć działek) do KW do 3 stycznia 2020 r. i sześć wniosków (obejmujących 27 działek) w okresie od 4 do 17 stycznia 2020 r.

³⁷ W tym 507 działek objętych wnioskami do Starosty Rzeszowskiego i Prezydenta Miasta Rzeszowa, 779 działek objętych decyzjami Starostów Lubaczowskiego i Przemyskiego oraz Prezydenta Miasta Tarnobrzega (na podstawie ogólnego wniosku z dnia 19 października 2018 r.) oraz 188 działek objętych decyzjami wydanymi na podstawie wniosków złożonych przez PGW Wody Polskie.

o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji ustalającej warunki prowadzenia działań, dotyczących przedsięwzięć przeciwpowodziowych na rzecz PGW WP.

(akta kontroli str. 1103 – 1114)

Wykaz pracowników, o którym mowa w art. 542 ust. 1 ustawy - Prawo wodne z 2017 r., tj. realizujących zadania marszałków województw określone w przepisach art. 573 ustawy - Prawo Wodne z 2001 r., został przygotowany w UM przez dyrektora Departamentu Rolnictwa we współpracy z dyrektorem Departamentu Ochrony Środowiska i przedłożony do podpisu Marszałka w dniu 27 listopada 2017 r. Przesłano go do Ministra Ochrony Środowiska w dniu 28 listopada 2017 r.³⁸ Wykaz zawierał dane siedmiu osób, w tym sześciu zatrudnionych w Departamencie Ochrony Środowiska i jedną w Departamencie Rolnictwa UM WP.

Osoby te zostały poinformowane o treści wykazu pismami z dnia 30 listopada 2017 r.³⁹ podpisanymi przez Marszałka WP. Na kopiach pism przedłożonych do kontroli w sześciu przypadkach brak jest informacji (dat, podpisów) świadczących o dacie ich odbioru przez pracowników, w jednym przypadku widnieje data wysyłki pisma za zwrotnym potwierdzeniem odbioru – 30 listopada 2017 r.

Marszałek wyjaśnił, że pisma skierowane do pracowników dotyczące ich ujęcia w *Wykazie pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie wykonujących zadania w zakresie gospodarki wodnej*, zawierające potwierdzenie ich odbioru zostały załączone do akt osobowych tych pracowników. Akta osobowe zostały przekazane do PGW Wody Polskie za protokołem zdawczo-odbiorczym w dniu 19 stycznia 2018 r.

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f zwrócono się do PGW Wody Polskie RZGW w Rzeszowie z żądaniem przekazania kopii zakresów czynności tych osób i pism informujących je o umieszczeniu w wykazie. Z przekazanych przez RZGW w Rzeszowie dokumentów wynika, iż pozostałe sześć osób odebrało ww. pisma w dniu 30 listopada 2017 r.

Ustalono, że w przedłożonym do kontroli wykazie pracowników umieszczono osoby zatrudnione w:

1) Departamencie Ochrony Środowiska:

- Oddziale Ochrony Wód – cztery osoby, w tym kierownik oraz trzy osoby, zajmujące się wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych oraz nadzorem nad ich wydawaniem,
- Oddziale Opłat za Korzystanie ze Środowiska – jedna osoba, realizująca zadania związane z opłatami za korzystanie ze środowiska,
- Oddziale Gospodarki Odpadami – jedna osoba, odpowiadająca za pomoc prawną i opracowanie dokumentów strategicznych,

2) Departamencie Rolnictwa – Oddział Gospodarki Wodnej, wykonująca zadania związane z wykonaniem budżetu Województwa Podkarpackiego, w tym dotyczące zadań rządowych realizowanych przez PZMiUW.

Dyrektor PZMiUW w Rzeszowie poinformował Marszałka (pismo Nr NK.061.10.2017 z 12 grudnia 2017 r.), że na wykazie przekazanym do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej w dniu 20 listopada 2017 r., zostali ujęci wszyscy pracownicy

³⁸ Pismo Nr RG-V.0222.10.2017.MM z 27 listopada 2017 r.

³⁹ Pisma Nr OR-I.2121.360.2017.

(163 osoby), z wyjątkiem jednego, który został ujęty na wykazie przekazanym do Wojewody Podkarpackiego.

Marszałek wyjaśnił, że kryteria zastosowane przy kwalifikacji pracowników do umieszczenia w wykazie wynikały z art. 542 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo wodne z 2017 r. oraz pisma Pełnomocnika ds. organizacji WP⁴⁰ z 8 września 2017 r. skierowanego do Marszałka. Z Oddziału Ochrony Wód Departamentu Ochrony Środowiska nie został przekazany jeden pracownik, któremu powierzono zadania związane z wydawaniem pozwoleń zintegrowanych w zakresie gospodarki wodnej, które to zadania nie zostały przejęte przez PGW WP. Zamiast niego ujęto prawnika zatrudnionego w Oddziale Gospodarki Odpadami. W wykazie zostali umieszczeni wyłącznie pracownicy merytoryczni, wykonujący w UM zadania wynikające z ustawy – Prawo wodne z 2017 r., będące przed zmianą prawą zadaniami z zakresu administracji rządowej.

(akta kontroli str. 638 - 714)

W dniu 29 marca 2018 r. Marszałek wypłacił DWR dla pracowników jednostek sfery budżetowej za 2017 r., byłym pracownikom urzędu, którzy z mocy prawa stali się pracownikami PGW WP (163 osoby) i PUW (jedna osoba). Wartość wypłaconych wynagrodzeń brutto wyniosła 581.428,92 zł, w tym 578.771,65 zł - pracownikom, którzy stali się pracownikami PGW Wody Polskie i 2.657,27 zł – pracownikowi przekazanemu do PUW. Łączne koszty wypłaconego DWR dla byłych pracowników wyniosły 691.299,22 zł, w tym 688.120,07 zł dot. pracowników przekazanych do Wód Polskich i 3.179,15 zł dot. pracownika przejętego przez PUW.

W dniu 30 listopada 2018 r. PZMiUW w likwidacji oraz PUW w Rzeszowie zawarły porozumienie⁴¹, w którym przyjęły zasadę solidarnej odpowiedzialności za zobowiązanie uregulowane przez PZMiUW w likwidacji – DWR za 2017 r. wypłacone pracownikowi przejętemu przez PUW. Kwota zwrotu ze strony PUW wyniosła 1.589,58 zł, tj. 50% kosztów⁴².

W dniu 11 kwietnia 2018 r. PZMiUW w likwidacji wystawił notę księgową dla PGW Wody Polskie obciążającą je kwotą 688.120,07 zł tytułem wypłaconej DWR za 2017 r. przejętym przez nie pracownikom. W związku z tym, że Wody Polskie nie uznały roszczenia wynikającego z noty księgowej⁴³, likwidator PZMiUW w Rzeszowie wystosował *Ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty*⁴⁴. PGW Wody Polskie odmówiły zapłaty, uzasadniając to brakiem podstaw faktycznych i prawnych⁴⁵.

W dniu 28 grudnia 2018 r. Województwo Podkarpackie złożyło do Sądu Okręgowego w Warszawie Wydział I Cywilny pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym kwoty 688.120,07 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu, a w przypadku wniesienia przez pozwanego sprzeciwu albo niewydania nakazu zapłaty o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda ww. kwoty z odsetkami od 8 maja 2018 r. do dnia zapłaty i kosztów procesu.

Sąd, w dniu 1 lutego 2019 r., wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego PGW Wody Polskie złożyły sprzeciw i wniosły o uchylenie nakazu

⁴⁰ Pismo nr PWP/1/2017.

⁴¹ Nr FK-321.7.2018.

⁴² Kwota 1.589,58 zł przelana przez PUW wpłynęła na konto PZMiUW w likwidacji w dniu 10 grudnia 2018 r. (konto Nr 91 1020 4391 0000 6802 0159 2021, wyciąg nr 126/2018 za okres 08-10 grudnia 2018 r.).

⁴³ Pismo z dnia 19 kwietnia 2018 r.

⁴⁴ Pismo z dnia 16 października 2018 r.

⁴⁵ Pismo z 31 października 2018 r.

zapłaty, wyznaczenie rozprawy i skierowanie sprawy na rozprawę oraz oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda kosztów procesu i zwolnienie pozwanego od ponoszenia wszelkich ewentualnych kosztów postępowania w całości oraz przeprowadzenia wskazanych w piśmie dowodów. Województwo Podkarpackie w dniu 12 czerwca 2019 r. złożyło pismo procesowe w zakresie twierdzeń pozwanego zgłoszonych w sprzeciwie od nakazu zapłaty⁴⁶.

Marszałek wyjaśnił, że wypłacając DWR za 2017 r. pracownikom przejętym przez PUW i PGW Wody Polskie, Zarząd Województwa nie chciał doprowadzić do sytuacji, w której należne pracownikom wynagrodzenie nie będzie realizowane przez podmioty publiczne. Uniknięto w ten sposób szkody finansowej w postaci odsetek i *wizerunkowej dla dokonywanych tak ważnych i potrzebnych przeobrażeń w związku z prowadzoną reformą Prawa wodnego(..) W dniu 30.11.2018 r. podpisano porozumienie z Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim w Rzeszowie (...). W przypadku Wód Polskich pomimo wielu prób pozasądowego zakończenia sporu, nie osiągnięto porozumienia.(...)*

Wyjaśnił również, że kwestia wypłaty ww. DWR od początku była sprawą sporną pomiędzy starym a nowym pracodawcą i dotyczyła wszystkich zarządów melioracji w Polsce. Marszałek Województwa wystosował pismo do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z prośbą o podjęcie działań zmierzających do uregulowania powyższej kwestii. Minister uznał, iż to organy samorządu terytorialnego są właściwe do ustalenia prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2017 r.

(akta kontroli str. 715 – 796)

Ewidencja wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów, o której mowa w art. 70 ust. 3 ustawy Prawo Wodne z 2001 r. prowadzona była w Urzędzie Marszałkowskim WP – PZMiUW w Rzeszowie przy pomocy systemu informatycznego GeoMelio oraz w formie papierowej.

W dniu 29 grudnia 2017 r. Marszałek i Pełnomocnik podpisali protokół zdawczo-odbiorczy, na mocy którego przekazano ww. *Ewidencję* w postaci papierowej zgodnie z:

- wykazem książek ewidencyjnych (załącznik nr 1 do protokołu) – 20 pozycji,
- wykazem map (załącznik nr 2 do protokołu) – 6.036 pozycji,
- wykazem dokumentacji (załącznik nr 3 do protokołu) – 693 pozycje.

Dokumentacja ta nie została przekazana fizycznie w momencie podpisania protokołu. W każdym z załączników określono rodzaj dokumentacji i miejsce jej przechowywania na dzień podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego, tj. adresy siedzib komórek organizacyjnych PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji, w: Rzeszowie, Leżajsku, Łańcucie, Dębicy, Ropczycach, Sanoku, Krośnie, Jaśle, Tarnobrzegu, Mielcu, Nisku, Jarosławiu i Lubaczowie.

W dniu 2 stycznia 2018 r. podpisana została pomiędzy PZMiUW w Rzeszowie w likwidacji a Pełnomocnikiem umowa darowizny, której przedmiotem było oprogramowanie GeoMelio wraz ze sprzętem komputerowym oraz urządzeniami pomiarowymi GPS. Wartość brutto darowizny wyniosła 1.343.081,90 zł – według cen zakupu; wartość po umorzeniu – 0,00 zł.

Przy podpisywaniu ww. protokołu zdawczo-odbiorczego i umowy darowizny przedstawiciele Wód Polskich nie wnieśli do Marszałka zastrzeżeń i uwag, co do kompletności przekazywanej ewidencji i dokumentacji.

⁴⁶ Sygn. akt XXV C 1204/19.

Marszałek wyjaśnił, że nie została sporządzona i zachowana kopia *Ewidencji* w formie elektronicznej, ponieważ korzystanie z niej wymagałoby wykupienia licencji na oprogramowanie i przeszkolenia pracowników w zakresie jej obsługi. Ponadto wyjaśnił, że z dniem 1 stycznia 2018 r. marszałkowie stracili podstawę prawną do wykonywania zadań wynikających z ustawy Prawo wodne, a tym samym oprogramowanie GeoMelio wraz z bazą danych stało się zbędne Marszałkowi do wykonywania jego ustawowych obowiązków.

(akta kontroli str. 797 - 904)

Marszałek WP w dniu 5 stycznia 2018 r. przekazał PGW Wody Polskie 27 akt spraw wszczętych i niezakończonych do dnia 1 stycznia 2018 r., dotyczących wydawania pozwoleń wodnoprawnych, w tym dyrektorom Zarządu Zlewni w: Stalowej Woli (trzy sprawy), Przemyślu (cztery sprawy), Jaśle (dziewięć spraw), Krośnie (jedna sprawa) oraz dyrektorowi PGW WP RZGW w Rzeszowie (dziesięć spraw). Jedną spośród nich, została wszczęta w 2012 r. i jedna w 2015 r. Akta spraw zostały przekazane na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych zawierających spis spraw i załączniki w postaci spisów akt tych spraw.

Przedstawiciele Wód Polskich nie zgłaszali zastrzeżeń, co do kompletności i terminu ich przekazania.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. w spisie spraw prowadzonym przez Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Oddziale Ochrony Wód – OS-II, teczka 7322–Pozwolenia wodnoprawne za rok 2017 znajdowało się 29 spraw wszczętych i niezakończonych. Spośród nich, 26 zostało przekazane przedstawicielom Wód Polskich (w tym jedna wszczęta w 2012 r.), a w trzech przypadkach w spisie brak było informacji o ostatecznym zakończeniu spraw. Jedna sprawa, wszczęta w 2015 r. i niezakończona do 1 stycznia 2018 r., nie była ujęta w spisie spraw prowadzonym na 2017 r.⁴⁷

Odnosząc trzech spraw, w przypadku których w spisie brak było informacji o ostatecznym ich zakończeniu, Marszałek WP wyjaśnił, że jeden wniosek z uwagi na brak jego uzupełnienia został pozostawiony bez rozpoznania, a dwie sprawy, w związku ze złożonymi odwołaniami zostały przekazane do Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Sprawy te, po utrzymaniu w mocy⁴⁸ wydanych przez Marszałka decyzji nie podlegały obowiązkowi przekazania do PGW Wody Polskie.

(akta kontroli str. 905 - 1008)

Marszałek, oprócz ww. akt spraw wszczętych i niezakończonych dotyczących pozwoleń wodnoprawnych, nie przekazał innej dokumentacji bezpośrednio dyrektorom zarządów zlewni.

Marszałek wyjaśnił, że koordynacją przekazywania niezbędnej dokumentacji dla czterech dyrektorów Zarządów Zlewni w Stalowej Woli, Krośnie, Jaśle i Przemyślu zajmował się dyrektor RZGW w Rzeszowie.

(akta kontroli str. 595)

⁴⁷ Sprawa ta widniała w spisie spraw wszczętych w 2015 r.

⁴⁸ Złożone odwołania zostały rozpatrzone przez Prezesa PGW Wody Polskie, który utrzymał w mocy decyzje Marszałka WP. Prezes PGW Wody Polskie wydał decyzje w dniach 26 lutego i 19 czerwca 2018 r.

Marszałek przygotował projekty uchwał Sejmiku w sprawie:

- likwidacji PZMiUW - Zarząd podjął uchwałę⁴⁹ w sprawie wniesienia go pod obrady Sejmiku w dniu 14 listopada 2017 r.,
- zmiany uchwały o likwidacji PZMiUW - Zarząd podjął uchwałę⁵⁰ w sprawie wniesienia go po obrady Sejmiku w dniu 12 czerwca 2018 r.

Sejmik przyjął w dniu:

- 27 listopada 2017 r. uchwałę⁵¹ w sprawie likwidacji PZMiUW z dniem 1 stycznia 2018 r. Termin zakończenia likwidacji ustalono na dzień 30 czerwca 2018 r. a wykonanie uchwały powierzono Zarządowi;
- 25 czerwca 2018 r. uchwałę⁵² w sprawie zmiany uchwały o likwidacji PZMiUW. Zmiana dotyczyła terminu zakończenia likwidacji, który ustalono na dzień 31 grudnia 2018 r.

W uzasadnieniu do projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały o likwidacji PZMiUW, Dyrektor Departamentu Rolnictwa wskazał problemy uniemożliwiające zakończenie procesu likwidacji do dnia 30 czerwca 2018 r., tj.:

- trwający proces przekazywania zadań i mienia SP do RZGW w Rzeszowie i Krakowie,
- problemy związane z przekazaniem dokumentacji archiwalnej do Archiwum Państwowego oraz brakowaniem dokumentacji niearchiwalnej,
- niemożność przekazania dokumentacji archiwalnej oraz akt osobowych i placowych do PGW WP – RZGW w Rzeszowie, ze względu na kłopoty PGW WP z przedłużeniem umowy najmu lokalu na jego siedzibę,
- brak rozstrzygnięć właściwych sądów w sprawach związanych z przystąpieniem PGW Wody Polskie do spraw sądowych toczących się dotychczas z udziałem Marszałka,
- brak uzgodnień dotyczących rozdysponowania nieruchomości pozostających w trwałym zarządzie PZMiUW w Rzeszowie.

Zgodnie z uchwałą z dnia 27 czerwca 2018 r. (ze zm.) proces likwidacji PZMiUW w Rzeszowie zakończono w dniu 31 grudnia 2018 r.

Zarząd, w związku z likwidacją PZMiUW podjął następujące uchwały:

- w dniu 19 grudnia 2017 r.⁵³ w sprawie wyznaczenia likwidatora PZMiUW i określenia harmonogramu postępowania likwidacyjnego. Wykonanie uchwały powierzono Marszałkowi WP, a nadzór nad działalnością likwidatora powierzono dyrektorowi Departamentu Rolnictwa. Uchwała ta została zmieniona 28 czerwca 2018 r.⁵⁴ - wyznaczono nową datę wykonywania obowiązków likwidatora na 31 grudnia 2018 r. oraz dokonano zmiany harmonogramu postępowania likwidacyjnego.

⁴⁹ Uchwała Nr 364/7708/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Podkarpackiego projektu uchwały Sejmiku w sprawie likwidacji Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

⁵⁰ Uchwała Nr 438/9229/18 Zarządu Województwa Podkarpackiego z 12 czerwca 2018 r. w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Podkarpackiego projektu uchwały Sejmiku w sprawie zmiany uchwały o likwidacji Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

⁵¹ Uchwała Nr XLVI/774/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 27 listopada 2017 r. w sprawie likwidacji Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

⁵² Uchwała Nr LV/916/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 25 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany uchwały o likwidacji Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

⁵³ Uchwała Nr 381/8027/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z 19 grudnia 2017 r. w sprawie wyznaczenia likwidatora Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie i określenia harmonogramu postępowania likwidacyjnego.

⁵⁴ Uchwała Nr 445/9365/18 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z 28 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia likwidatora Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie i określenia harmonogramu postępowania likwidacyjnego. Uchwała weszła w życie 1 lipca 2018 r. z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 r.

- w dniu 27 grudnia 2018 r.⁵⁵ w sprawie udzielenia pełnomocnictwa do zakończenia czynności likwidacyjnych PZMiUW w Rzeszowie dotychczasowemu likwidatorowi na czas od 1 stycznia do 31 marca 2019 r.

Marszałek wyjaśnił, że w trakcie procesu likwidacji pojawiły się problemy wynikające z niedoprecyzowania zapisów ustawy Prawo wodne z 2017 r., które dotyczyły:

- wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego byłym pracownikom PZMiUW w Rzeszowie, którzy przeszli do PGW WP,
- kwestii regulowania faktur wystawionych w 2018 r. za energię elektryczną zużytą przez przepompownie w 2017 r.⁵⁶,
- przekazania mienia Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 528 ust. 3 i 4 ustawy Prawo wodne z 2017 r. (tabela 10 i 11).

(akta kontroli str. 1009-1046, 1075-1102)

Marszałek Województwa sprawował nadzór nad likwidacją PZMiUW w Rzeszowie poprzez:

- zlecenie dyrektorowi PZMiUW w Rzeszowie przygotowania wykazów mienia i związanej z tym mieniem dokumentacji,
- wyznaczenie likwidatora, określenie harmonogramu likwidacji oraz powierzenie nadzoru nad likwidacją dyrektorowi Departamentu Rolnictwa,
- zobowiązanie likwidatora do składania miesięcznych sprawozdań z przeprowadzonych czynności likwidacyjnych⁵⁷ na ręce dyrektora Departamentu Rolnictwa. Sprawozdania te były przedkładane Zarządowi Województwa i przez niego przyjęte⁵⁸,
- zwrócenie się do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej i Prezesa PGW WP w sprawie nieprzejęcia przez PGW WP niektórych urządzeń wodnych.

Marszałek wyjaśnił, że wybór osób na funkcję likwidatora i pełniącej nadzór nad likwidatorem, które były zatrudnione w Departamencie Rolnictwa UM, wynikał ze specyfiki i zakresu zadań likwidacyjnych. Osoby te były gwarantem prawidłowego i terminowego przeprowadzenia czynności likwidacyjnych. Ułatwiało to bezpośredni kontakt z Marszałkiem i innymi osobami m.in. skarbnikiem i głównym księgowym Urzędu, w przypadku wątpliwości, pojawiających się problemów, czy konieczności podjęcia niezwłocznie ważnych decyzji.

(akta kontroli str. 1009 - 1046)

⁵⁵ Uchwała Nr 11/290/18 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z 19 grudnia 2017 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa do zakończenia czynności likwidacyjnych Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

⁵⁶ W związku z informacjami o braku możliwości uregulowania tych faktur przez WP oraz pismem Ministra Finansów o braku podstaw do sfinansowania tych wydatków ze środków będących w dyspozycji Wojewody, zostały one uregulowane przez likwidatora PZMiUW w Rzeszowie (środki zabezpieczone uchwałą Nr 395/8274/18 Zarządu WP z 30 stycznia 2018 r.). Minister Finansów wystosował pismo do wojewodów, w którym wskazał, iż to PGW Wody Polskie są podmiotem zobowiązanym do sfinansowania tych wydatków, ponieważ z dniem 1 stycznia 2018 r. wstąpiły w prawa i obowiązki wynikające z umów i porozumień zawartych przez marszałków województw lub jednostki organizacyjne samorządu województwa wykonujące zadania marszałków, w tym polegające na utrzymywaniu urządzeń melioracji wodnych podstawowych, takich jak stacje pomp. Marszałek WP wystawił dla PGW Wody Polskie, w dniu 17 kwietnia 2018 r., notę księgową na kwotę 15.903,73 zł, która została uregulowana 19 czerwca 2018 r.

⁵⁷ Zgodnie z pkt 7 Harmonogramu postępowania likwidacyjnego PZMiUW w Rzeszowie stanowiącego załącznik do uchwały Nr 381/8027/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z 19 grudnia 2017 r. w sprawie wyznaczenia likwidatora Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie i określenia harmonogramu postępowania likwidacyjnego ze zm.

⁵⁸ Likwidator przedłożył 12 sprawozdań za okres od stycznia do grudnia 2018 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) nierzetelne sporządzenie wykazów nr 8, polegające na nieujęciu w nich wszystkich działek przekazanych do PGW Wody Polskie, na których zostały posadowione środki trwale przejęte przez PGW Wody Polskie na podstawie dokumentów PTL – przekazanie środka trwałego oraz umieszczenie w nich działek stanowiących własność prywatną.

W trakcie analizy dokumentów księgowych przedłożonych do kontroli, dotyczących środków trwałych i wykazów nr 8 przekazanych do PGW WP stwierdzono, że 12 z 16 poddanych analizie działek, na których usadowiono środki trwale, nie zostało ujętych w wykazach nr 8. Powyższe dotyczyło działek:

- Nr 2008/1 – m. Sobów: nr inwentarzowy środka trwałego ST 0/03/032/7 dot. zadania: *Trześniówka III – rozbudowa lewego wału rzeki Trześniówki w km 8 +280-13+132 na dł. 4,8520 km oraz prawego wału w km 7+678-12+942 na dł. 5,264 km na terenie gminy Tarnobrzeg*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 765/PTL/2018,
- Nr 1978/4 – obr. Wielowieś m. Tarnobrzeg: nr inwentarzowy ST 0/03/032/13 – zadanie: *Trześniówka V – rozbudowa lewego wału rzeki Trześniówki w km 3 +646-7+626 na terenie os. Sobów i Wielowieś miasto Tarnobrzeg wraz z budową przepompowni w m. Trześń, gm. Gorzyce woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 761/PTL/2018,
- Nr 79/1 – obr. Wrzawy: nr inwentarzowy ST 0/03/032/16 – zadanie: *Wisła Etap 2 – rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na dł. 13,959 km, prawego wału rzeki San na dł. 2,193 km oraz lewego wału rzeki Łęg na dł. 0,112 km, na terenie gm. Gorzyce i gm. Radomyśl nad Sanem, woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 762/PTL/2018,
- Nr 4/4 – obr. Tarnobrzeg: nr inwentarzowy ST 0/03/032/12 – zadanie: *Zadania – ochrona przeciwpowodziowa Tarnobrzega – etap 1 (Wisła 1), zadania pn.: Wisła – etap 1 – rozbudowa prawego wału rzeki Wisły w km 5+590 – 15+819 na odcinku od Tarnobrzega (skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego)*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 772/PTL/2018,
- Nr 2874 – m. Manasterz: nr inwentarzowy ST 0/03/032/10 – zadanie: *Zaprojektowanie i budowa suchego zbiornika przepływowego (polderu przepływowego) pn. „Kańczuga” na rzece Mlecza Kańczudzka na terenie gminy Jawornik Polski oraz miasta i gminy Kańczuga*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 774/PTL/2018,
- Nr 45/7 – obr. Dzierdziówka: nr inwentarzowy ST 0/03/032/3 – zadanie: *San II rozbudowa i przeciwnfiltracyjne zabezpieczenie lewego wału rzeki San w km 4+438 – 9+390 na długości 4,952 km, na terenie gminy Zaleszany*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 769/PTL/2018,
- Nr 1054/1 – m. Pniów: nr inwentarzowy ST 0/03/032/11 – zadanie: *San I – Etap I - rozbudowa i przeciwnfiltracyjne zabezpieczenie prawego wału rzeki San w km 2+215 – 9+147 na długości 7,202 km, na terenie gminy Radomyśl nad Sanem, woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 773/PTL/2018,
- Nr 1236/1 – m. Rzochów: nr inwentarzowy ST 0/03/032/9 – zadanie: *Wisłoka - Os. Rzochów*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 763/PTL/2018,

- Nr 149/1 - obr. Kielków: nr inwentarzowy ST 0/03/032/14 – zadanie: *Budowa wałów przeciwpowodziowych na rzece Wisłocy w km rzeki od 27+100 do 31+400 i potoku Kielkowskim w km od 0+150 do 1+971 dla ochrony przeciwpowodziowej miejscowości Boża Wola, Kielków na terenie gminy Mielec i gminy Przecław woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 760/PTL/2018,
- Nr 460/1 – obręb Pusta Wola: nr inwentarzowy ST 0/03/032/15 – zadanie: *Ropa Etap I*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 771/PTL/2018,
- Nr 6/4 – m. Dębica - nr inwentarzowy ST 0/03/032/4 – zadanie: *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe obszarów zalewowych położonych na prawym brzegu rzeki Wisłoki w km 50+500–57+800 na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 768/PTL/2018,
- Nr 804/3 – m. Raclawówka: nr inwentarzowy ST 0/03/032/5 – zadanie: *Odbudowa potoku Lubcza w km 2+640 – 6+675 na długości 4,035 km oraz udrożnienie koryta potoku Lubcza w rejonie 4 stopni betonowych w km 0+400, 1+280, 7+050, 7+700 w mieście Rzeszów – Zwięczyca II oraz miejscowościach Raclawówka, Niechobrz, Boguchwała, gm. Boguchwała, woj. podkarpackie*, dokument PTL – protokół przekazania ST Nr 767/PTL/2018.

Ponadto stwierdzono, że w wykazach nr 8 zostały ujęte działki stanowiące własność prywatną, opisane np., jako *własność prywatna - niewydzielony ciek naturalny na działkach prywatnych*.

Dyrektor RZGW w Rzeszowie i Marszałek Województwa Podkarpackiego podpisali w dniu 31 stycznia 2020 r. protokół zdawczo-odbiorczy uzupełniający tabelę nr 8. Protokół ten został przedstawiony kontrolerom 18 lutego 2020 r.

Marszałek wyjaśnił, że nieujęcie części działek w wykazie nr 8 było spowodowane prawdopodobnie skutkiem braku odpowiedniej komunikacji pracowników poszczególnych komórek PZMiUW w Rzeszowie odpowiedzialnych za sporządzenia wykazu działek (załączników do dokumentu PTL) i za nadzór nad sporządzeniem wykazów nr 8. Wyjaśnił również, że w wykazie nr 8 są też działki stanowiące własność prywatną, są one niezbędne do realizacji zadań wynikających z ustawy Prawo wodne, częściowo lub w całości zajęte przez śródlądowe wody płynące, wały przeciwpowodziowe lub inne urządzenia. Pozostawienie ich w wykazie nr 8 miało na celu uwidocznienie działek wymagających uregulowania ich stanu prawnego *i przeprowadzenia procesu przejęcia ww. nieruchomości na Skarb Państwa*.

Marszałek poinformował ponadto, że trwają finalne prace w RZGW w Rzeszowie przy udziale przedstawicieli Marszałka nad przygotowaniem dodatkowego protokołu zdawczo-odbiorczego wraz z wykazami nr 8, zawierającymi działki ujęte w dokumentach księgowych dotyczących przekazania środków trwałych, a nieujętych we wcześniejszych podpisanych wykazach nr 8.

(akta kontroli str. 472-474, 1050-1057, 1073-1074)

- 2) rozpoczęcie wygaszania trwałego zarządu ustanowionego na rzecz Marszałka/PZMiUW w Rzeszowie w drugiej połowie października 2018 r., tj. po 9 miesiącach od wejścia w życie ustawy Prawo wodne z 2017 r.

Zgodnie z art. 351 ust. 2 ustawy Prawo wodne z 2017 r. wygaśnięcie trwałego zarządu, o którym mowa w ust. 1, potwierdza, w drodze decyzji, na wniosek

właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich albo właściwego marszałka województwa, właściwy starosta.

Ustawodawca nie wyznaczył terminu złożenia wniosku do właściwego starosty o wydanie decyzji potwierdzającej wygaśnięcie trwałego zarządu ustanowionego na rzecz marszałka województwa, jednakże celem zapewnienia zgodności stanu formalnego ze stanem faktycznym, a także ciągłości działań w zakresie gospodarki wodnej na terenie województwa podkarpackiego, Marszałek winien niezwłocznie po 1 stycznia 2018 r. rozpocząć ten proces. Rozpoczęcie przez Marszałka działań w tym zakresie dopiero 19 października 2018 r., pismem do starostów i prezydentów miast na prawach powiatu (nr RG-V.0222.22.2018.MM), zawierającym ogólny wniosek o *potwierdzenie wygaszenia trwałego zarządu wód, gruntów pokrytych wodami oraz pozostałych nieruchomości, ustanowionego na rzecz Marszałka Województwa Podkarpackiego lub jednostki organizacyjnej samorządu województwa wykonującej zadania Marszałka Województwa, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy uchylanej w art. 573* i o dokonanie wykreślenia wpisów w ewidencji gruntów i budynków w zakresie wykonującego prawa właścicielskie w imieniu SP Marszałka i PZMiUW w Rzeszowie, bez określenia dokładnie przedmiotów żądania, tj. numerów działek i ich położenia, świadczy o nierzetelnym działaniu Marszałka Województwa w tym zakresie.

Marszałek wyjaśnił, że oczekiwano, iż wnioski o wygaszenie trwałego zarządu będą przygotowywane i składane przez RZGW w Rzeszowie, w związku z tym, że jednostka ta przejęła dotychczasowych pracowników PZMiUW w Rzeszowie, w tym osoby odpowiedzialne za gospodarowanie mieniem SP. Przez trzy kwartały 2018 r. do Marszałka kierowane były liczne zawiadomienia o toczących się postępowaniach związanych z sąsiedztwem wód płynących, dlatego podjęto decyzję o przystąpieniu do procedury wygaszania trwałego zarządu. Odnośnie nieokreślenia we wniosku z 19 października 2018 r. do starostów i prezydentów miast na prawach powiatu dokładnego przedmiotu żądania (numerów działek, ich położenia) Marszałek wyjaśnił, że *ustawa mówi, kto może złożyć wniosek o wygaszenie trwałego zarządu, natomiast nie precyzuje, jaką ma mieć formę i co zawierać*. Część starostów domagała się uzupełnienia wniosków, co nie było możliwe ze względu na krótki, 14-dniowy termin i brak aktualnych danych działek, a część wydała decyzje na podstawie takiego wniosku.

(akta kontroli str. 491 – 588, 1047 - 1069)

- 3) nieprzekazanie przez Marszałka PGW WP wykazów wraz z dokumentami dotyczącymi koncesji i zezwoleń udzielonych Marszałkowi lub PZMiUW w Rzeszowie, toczących się postępowań sądowych i administracyjnych, co było działaniem nierzetelnym.

Zgodnie z art. 534 ust. 1 pkt 2 – Prawo wodne z 2017 r., z dniem wejścia w życie tej ustawy PGW WP wstępują w prawa i obowiązki wynikające m.in. z koncesji i zezwoleń udzielonych marszałkom województw lub wojewódzkim samorządowym jednostkom organizacyjnym, realizującym zadania, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy uchylanej w art. 573, jeżeli ustawa lub decyzja o udzieleniu koncesji albo zezwolenia nie stanowią inaczej. Ponadto z dniem wejścia w życie przedmiotowej ustawy PGW WP przystępują do toczących się postępowań sądowych i administracyjnych, dotyczących spraw wynikających z przepisów ustawy – Prawo wodne z 2001 r. (art. 534 ust. 5 pkt 3 i 4 ustawy – Prawo wodne z 2017 r.), w których stronami są m.in.:

marszałkowie województw, kierownicy wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych. W myśl art. 528 ust. 3 i 4 ustawy – Prawo wodne z 2017 r., marszałkowie województw zobowiązani byli do podpisania protokołów zdawczo-odbiorczych z PGW WP dotyczących przejęcia przez PGW WP powyższego mienia wraz dokumentacją.

Marszałek wyjaśnił, że nie przekazywał formalnie dokumentacji dotyczącej koncesji i zezwoleń udzielonych Marszałkowi lub wojewódzkim samorządowym jednostkom organizacyjnym, ani dokumentacji toczących się postępowań sądowych i administracyjnych, w których stronami Marszałek lub PZMiUW w Rzeszowie, ponieważ w jego imieniu prowadził ją PZMiUW w Rzeszowie. Marszałek stoi na stanowisku, że w związku ze wskazaniem następcy prawnego PGW WP przedmiotowa dokumentacja nie wymagała formalnego spisu do przekazania wzorem zapisu wynikającego z art. 528 ust. 3 i 4 ustawy Prawo wodne z 2017 r., dotyczącego sporządzania protokołów zdawczo-odbiorczych przekazywanego mienia.

Wyjaśnił również, że kwestia przekazania do PGW WP koncesji, zezwoleń, czy też dokumentacji dotyczącej toczących się postępowań sądowych i administracyjnych nigdy nie była poruszana w korespondencji pomiędzy Pełnomocnikiem ds. organizacji WP, KZGW, Ministerstwem Środowiska, ani Ministerstwem Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej a Marszałkiem. Nie było również żadnych wytycznych dotyczących konieczności sporządzenia wykazów w ww. sprawach i protokołarnego przekazania dokumentacji z nimi związanej.

(akta kontroli str. 589 – 598)

- 4) niesporządzenie przez Marszałka wykazów/zestawień/spisów dokumentów przekazywanych PGW Wody Polskie protokołami zdawczo-odbiorczymi wraz z wykazami Nr 1,2,3,4,5,10 i 11.

Przekazanie dokumentów następcy prawnemu bez ich dokładnego spisu było niezachowaniem przez Marszałka należytej staranności przy realizacji tego zadania i świadczy o nierzetelnym działaniu Marszałka w tym zakresie.

Marszałek wyjaśnił, że nie sporządzono wykazów/zestawień/spisów dokumentów, ponieważ wszelka dokumentacja była w posiadaniu merytorycznych pracowników PZMiUW w Rzeszowie, którzy z dniem 1 stycznia 2018 r. stali się pracownikami RZGW w Rzeszowie. Wyjaśnił również, że kwestia sporządzenia wykazów, zestawień i spisów dokumentów i ich przekazania do PGW WP nigdy nie była poruszana w korespondencji pomiędzy Pełnomocnikiem ds. organizacji WP, KZGW, Ministerstwem Środowiska, ani Ministerstwem Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej a Marszałkiem. Nie było również żadnych wytycznych dotyczących konieczności sporządzenia takich wykazów.

(akta kontroli str. 589 – 598, 1072 - 1074)

IV. Uwagi i wnioski

Z uwagi na charakter stwierdzonych nieprawidłowości, NIK odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 6 marca 2020 r.

Kontroler
Agnieszka Suwała
Główny specjalista kontroli państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/